

# Betere Buren 2017 – 2021

*Samenwerken in de keten*



Gemeente Brunssum  
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling

Versie: 8 juni 2017  
[theo.peters@brunssum.nl](mailto:theo.peters@brunssum.nl)



# Visienota Betere Buren 2017–2021

Inhoudsopgave	Pagina
1. Voorwoord	3
2. Inleiding	4
3. Terugblik op periode 2013–2017	6
a. Resultaten inhoudelijk	7
b. Resultaten financieel	8
c. Betere Buren in 2017	11
4. Betere Buren 2017–2021	17
a. Ontwikkelingen doelgroep	17
b. Ontwikkelingen gem. Brunssum	17
c. Ontwikkelingen ISD BOL	18
d. Ontwikkelingen WOZL	19
e. Ontwikkelingen Parkstad	21
f. Ontwikkelingen Betere Buren	21
g. Omvang van het bedrijf Betere Buren	23
h. Noodzakelijke aanpassingen in 2017:	24
1. Aanpassing statuten	24
2. Aansluiten P&C Brunssum	24
3. Resultaatverplichting	25
4. Financiering en liquiditeit	25
5. Governance	26
i. Tijdpad	29
5. Voorstellen	31
6. Nawoord	32

## **Bijlagen:**

1. Jaarrekening 2014;
2. Jaarrekening 2015;
3. Begroting 2018.

## Voorwoord

Voor u ligt de visienota 'Betere Buren 2017–2021 *Samenwerken in de keten*'. Stond de eerste visienota in het teken van de omslag van buurtbeheer naar mensontwikkeling, de komende periode gaat het vooral om het optimaliseren van de keten in het sociale domein.

In het afgelopen jaar is er uitvoerig met de gemeenteraad van gedachten gewisseld over toekomst en inrichting van Betere Buren. Dit heeft plaatsgevonden middels (raads)informatie avonden, presentaties en bedrijfsbezoeken bij Betere Buren.

Samen met alle betrokken partijen hebben we deze periode gebruikt om te onderzoeken hoe de BV Betere Buren optimaal toegerust kan worden om ook in de toekomst de integrale uitvoeringsschakel van de gemeente Brunssum te kunnen zijn.

In deze nota kijken we allereerst terug op de afgelopen vier jaar, zowel inhoudelijk als financieel. Hierbij staan wij ook uitvoerig stil bij de huidige stand van zaken.

Vervolgens richten we ons op de wereld om ons heen en dan met name de wereld van re-integratie en participatie.

In de afgelopen jaren hebben er veranderingen plaatsgevonden die een grote impact op de gemeente Brunssum en Betere Buren hebben.

Vorenstaande ontwikkelingen vergen niet alleen beslissingen voor de toekomst, maar zorgen er ook voor dat reeds nu al besluiten genomen moeten worden om de reguliere bedrijfsvoering niet te belemmeren.

Daarnaast dienen er op grond van de statuten nog formele besluiten genomen te worden m.b.t. jaarrekeningen en begroting.

Hierop gaan we in de hoofdstukken 4 en 5 in.

## 2. Inleiding

In september 2013 is door de gemeenteraad de visienota 'Betere Buren 2013–2017 Van Buurtbeheer naar Mensontwikkeling' vastgesteld. Deze visie voorzag een tijdpad van 5 jaarschijven:

- 2013: overname door gemeente Brunssum en besluitvorming 3 D's;
- 2014: stabiliseren en bestendigen;
- 2015: uitvoering geven aan PW in integraal Sociaal Domein;
- 2016: groeien en verder doorontwikkelen;
- 2017: groeien en verder doorontwikkelen, voorbereiding visie na 2017.

Nadat de eerste jaren in het teken stonden van de overname van het bedrijf van Licom/Wozl, werd 2015 gekenmerkt door de 3 D's, de decentralisaties, welke ook van grote importantie waren en zijn voor Betere Buren.

In 2016 is gestart met de professionalisering van de organisatie. Het sociale domein is in beweging waardoor de mensontwikkeling alleen onvoldoende blijkt om het bedrijf zo voort te zetten. Door de overname van de groenploegen van WOZL in 2015 is hierdoor ook de productie van belang geworden. Daarnaast worden er steeds meer werkzaamheden in het kader van de WMO uitgevoerd.

Uitgaande van de 4 jarige visie – van Buurtbeheer naar Mens-ontwikkeling – die door de gemeenteraad van Brunssum in 2013 werd vastgesteld is nu de verdere doorontwikkeling voor de komende jaren aan de orde.

Betere Buren is een mens-ontwikkelbedrijf dat zichzelf tot doel stelt te zorgen dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zich zodanig ontwikkelen dat de afstand tot de reguliere arbeidsmarkt overbrugbaar wordt.

"Werken om te leren en leren om te werken" is kort samengevat waar het bij Betere Buren om draait. Werk is binnen Betere Buren dan ook het middel om te realiseren dat mensen zich voldoende ontwikkelen. Het vastleggen van ervaring, opdoen van vakkennis, coachen, ontwikkelen van werknemersvaardigheden en doorstromen naar reguliere arbeid waar mogelijk zijn de pijlers. Naast werk biedt Betere Buren waar noodzakelijk scholing aan.

De doelstellingen conform het visiedocument 2013–2017:

- A De afstand tussen vraag en aanbod aan de onderkant van de arbeidsmarkt te verkleinen en hiermee de participatiegraad te vergroten (=Mensontwikkeling);
- B Nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid creëren;
- C Uitvoering geven aan de Participatiewet;
- D Social return on investment (SROI) verhogen;
- E Civil Society en sociale cohesie versterken;
- F Materiële en immateriële leefomgeving in stand houden;
- G Kosten opneendregelingen WSW, PW, WMO en de transitie rondom 3D's zoveel mogelijk beperken.

Niet alleen het feit dat de termijn van huidige visiedocument verstrijkt, maar ook de ervaringen van de afgelopen jaren binnen het bedrijf en exogene factoren die op de gemeente Brunssum afkomen maken heroverweging van de oorspronkelijke doelstellingen en uitgangspunten noodzakelijk.

In hoofdstuk 4.i. gaan wij nader in op de realisering van vorenstaande doelstellingen en het tijdpad voor de periode 2017–2021.

### 3. Terugblik op periode 2013–2017

Wanneer we terugkijken naar de achterliggende periode, kunnen we niet anders dan constateren dat dit zéér hectische jaren waren. Niet alleen binnen het bedrijf zélf, maar ook tegen de achtergrond van de andere ontwikkelingen binnen het sociaal domein.

Deze hectiek begon met het faillissement van Licom, waardoor de uitvoering van Betere Buren overging naar WOZL en uiteindelijk in een speciaal hiervoor opgerichte BV. Om een beeld te schetsen van hetgeen in deze eerste jaren op de BV Betere Buren afkwam, volgt hier een korte samenvatting:

#### **2014**

- formele overname;
- ontvlechting administratie WOZL + inrichting eigen administratie;
- ontvlechting ICT WOZL;
- training basisvaardigheden personeel;
- zoektocht nieuwe huisvesting (op verzoek WOZL + groei Betere Buren);
- vergroten opdrachtpotentieel;
- toename aantal deelnemers;
- noodzakelijke mutaties werkbegeleiders i.v.m. niet voldoen aan begeleidingsvaardigheden én cultuuraspecten;
- afstemmen werkprocessen gemeente (personeel, financiën, zorg);
- afstemmen werkprocessen ISD BOL;
- i.s.m. ISD BOL start screening bestand;
- analyse werk- en geldstromen i.r.t. personeel en deelnemers;
- inrichting was- en strijkservice;
- postbestelling gaat terug naar PostNL/MTB (derving van € 20.000,- én werksoort).

#### **2015**

- overname WOZL Groen-activiteiten + groenopdracht gemeente;
- verdere explosieve groei was- en strijkservice;
- verdere zoektocht en groei werkvolume én diversiteit;
- inrichten kantine;
- verbetering ARBO;
- optimalisatie werkprocessen gemeente en ISD BOL (m.n. doorstroom deelnemers);
- eerste verkenning werkgeversbenadering en strategische partners;
- opdracht tot analyse organisatie en aansturing (bedrijf is inmiddels 2x zo groot);
- kwaliteit en kwantiteit aansturing onvoldoende;
- kwaliteit en kwantiteit werkbegeleiders blijft zorgenvind: verdere wisselingen;
- onvoldoende kwantiteit en kwaliteit re-integratiecoaches wordt zichtbaar, oplossing in samenwerking met ISD BOL;
- instabiliteit binnen vrijwel alle onderdelen;
- contouren WSP worden zichtbaar;
- i.h.k.v. voorgenomen ambtelijke fusie afstemming met werkbedrijf Landgraaf;
- afschaffing Eurogeling en invoering Persoonlijk Stimulerings Budget (PSB), i.s.m. ISD BOL;

- afschaffen dienstencheques per 01-01-2015 (derving van inkomsten en diversiteit werk), zoektocht naar alternatieven.

## 2016

- start inrichten managementinfo;
- start imagocampagne;
- start voorbereiding lunches in de buurt;
- gestart met FUWA.

Terugkijkend concluderen wij dat ondanks, of wellicht dankzij, deze hectische beginfase er momenteel een stabiel bedrijf staat, op strategisch, technisch en operationeel niveau.

Wanneer we terugkijken, doen we dit in inhoudelijke zin: wat waren de resultaten in de afgelopen jaren en in financiële zin: wat was het financiële resultaat.

### a. Resultaten inhoudelijk

In 2013 werd Betere Buren door Licom/WOZL uitgevoerd en was er sprake van een buurtbeheerbedrijf dat gestuurd werd op begroting, verhouding tussen omzet en (personeels)kosten. Rapportage vond maandelijks plaats via zogenaamde 'Monthly Operating Letters'. Hierin werd gerapporteerd over vorenstaande items en was er nauwelijks aandacht voor de resultaten die bereikt werden met de bijstandspopulatie.

## 2014

In 2014 zijn er 119 cliënten bij Betere Buren aangemeld voor een ontwikkeltraject.

Van deze 119 zijn er in 2014 92 daadwerkelijk gestart, waarvan er 33 zijn uitgestroomd naar werk en 11 naar vrijwilligerswerk.

## 2015

In 2015 zijn er 130 cliënten bij Betere Buren aangemeld voor een ontwikkeltraject en 13 cliënten vanuit de gemeente Onderbanken voor een diagnosetraject.

Van deze 130 zijn er in 2015 79 daadwerkelijk gestart, waarvan er 42 zijn uitgestroomd naar werk (24 naar een full-time baan), 4 naar vrijwilligerswerk en 1 naar een opleiding.

## 2016

In 2016 zijn 131 cliënten ingestroomd voor een ontwikkeltraject bij Betere Buren en 19 cliënten uit Onderbanken voor een diagnosetraject. Hiervan zijn 63 cliënten uitgestroomd omdat het ontwikkeltraject beëindigd is. Dit kan verschillende oorzaken hebben:

- het ontwikkeltraject is succesvol doorlopen en de cliënt is doorgeleid naar Team Uitstroom van ISD BOL, die verantwoordelijk zijn voor de plaatsing op de reguliere arbeidsmarkt;
- cliënten zijn vanuit hun ontwikkeltraject naar de arbeidsmarkt uitgestroomd;
- cliënten zijn naar vrijwilligerswerk begeleid omdat dit voor hun het maximaal haalbare is en zij daarmee participeren naar vermogen;
- omdat een ander traject passender was;



- omdat de uitkering om andere redenen zoals verhuizing of het aangaan van een relatie beëindigd is.

Gemiddeld volgden in 2016 zo'n 80 cliënten een ontwikkeltraject bij Betere Buren. Afgelopen jaar werd echter ook duidelijk dat de doelgroep die bij Betere Buren wordt aangemeld een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft en steeds moeilijker plaatsbaar is in het reguliere traject van Betere Buren. Hierop gaan wij bij het onderdeel 'Ontwikkelingen doelgroep' (4.a.) nader in.

## **b. Resultaten financieel**

### **Jaarrekening 2014** (bijlage 1.)

Omzet	€ 1.186.806
Resultaat	€ 0
Balanstotaal	€ 420.667
Gemiddeld aantal cao medewerkers (FTE):	4,92

Geen opmerkingen van de accountant daar voldaan is aan de opmerkingen uit het vorige jaarverslag.

De jaarrekening 2014 betreft het kalenderjaar, ondanks dat de overdracht op 12 februari heeft plaats gevonden. Onder de passiva op de balans is nog een vordering opgenomen van € 34.088,28 zijnde een vordering van WOZL op Betere Buren BV, in casu op het voormalige Buurtbeheer Brunssum BV. De gemeente stond destijds ook garant voor een negatief resultaat.

- **Voorstel 1: De gemeenteraad te verzoeken de Jaarrekening 2014 van Betere Buren BV vast te stellen en het dagelijks bestuur decharge te verlenen.**

### **Jaarrekening 2015** (bijlage 2.)

Omzet	€ 1.461.416
Resultaat	€ 41.773
Balanstotaal	€ 418.138
Gemiddeld aantal cao medewerkers (FTE):	10,58

Accountantsverslag:

- Rechten en rollen Navision in het kader van de risicobeheersing/interne controle;
- Corporate Governance verbeteren;
- Inventarisatie bedrijfsmiddelen in het kader van de voorraadvorming;
- Fiscaliteit bekijken in het kader van de nieuwe regelgeving vennootschapsbelasting: KSG heeft dit in opdracht.

- **Voorstel 2: De gemeenteraad te verzoeken de Jaarrekening 2015 van Betere Buren BV vast te stellen en het dagelijks bestuur decharge te verlenen.**

## Weerstandsvermogen

Om een bedrijf gezond te houden is de financiële weerbaarheid in de vorm van een buffer van groot belang. Weerbaarheid draait om de mogelijkheid onvoorziene en incidentele klappen-tegenvallers op te vangen en bestand te zijn tegen bestaande risico's. Deze weerbaarheid wordt mede bepaald door de buffer die beschikbaar is hiervoor. Daarom het voorstel om hiervoor maximaal 6% te reserveren, waarbij de aanwending van dit weerstandsvermogen moet passen binnen de doelstellingen en financiële kaders van Betere Buren BV zoals door de raad geaccordeerd. Een soortgelijke handelwijze is ook gebruikelijk bij de gemeente en is een vereiste van de provincie om in aanmerking te komen voor het repressief begrotingstoezicht.

- **Voorstel 3: De gemeenteraad voor te stellen om het resultaat 2015 toe te voegen aan een nieuw te vormen algemene reserve voor het opbouwen van weerstandsvermogen en deze te maximeren op 6% van de exploitatie, zijnde € 120.000,--.**

## Jaarrekening 2016

Op grond van artikel 21 lid 2 van de statuten van Betere Buren BV dient de jaarrekening vóór 1 juni van het daaropvolgende jaar door de algemene vergadering van aandeelhouders te worden vastgesteld. Onze huidige accountant heeft aangegeven de controle van de jaarrekening pas in juni 2017 te gaan verrichten. Het uiteindelijke rapport van de accountant zal dan ook pas in juli worden opgeleverd. Wij verzoeken u dan ook op grond van genoemd artikel om 6 maanden uitstel te verlenen voor het aanbieden van de gecontroleerde jaarrekening 2016.

- **Voorstel 4: De gemeenteraad voor te stellen om het Dagelijks Bestuur van Betere Buren op grond van artikel 21 lid 2 van de statuten 6 maanden uitstel te verlenen, tot 1 december 2017, voor het aanbieden van de gecontroleerde jaarrekening 2016.**

## Begroting 2018 (bijlage 3.)

Vooruitlopend op de aansluiting aan de P&C cyclus van de gemeente in 2018 voegen wij de begroting 2018 toe aan de visienota, zodat de raad hiervan kennis kan nemen en het Dagelijks Bestuur toestemming verleend tot het vaststellen van de begroting conform de statuten artikel 20, lid 1 laatste gedachtestreepje ( zie bijlage 3).

Deze begroting voor 2018 is gebaseerd op de ervaringsgegevens zoals we die de afgelopen jaren hebben opgedaan tijdens de opbouw en uitbouw van de organisatie. Financieel zien we dat de omzet in 2014 ruim 1.1 miljoen Euro bedroeg en dit de afgelopen jaren gestaag is gegroeid naar een omzet in 2018 van ruim 2 miljoen Euro. Dit alles uiteraard binnen de door de gemeenteraad vastgestelde inhoudelijke en financiële kaders zoals vastgesteld in het beleidsplan voor Betere Buren BV.

Voor de inhoudelijke resultaten verwijzen naar onderdeel 3.a. van deze nota. Voor de financiële resultaten verwijzen we naar voorgaande paragrafen over de jaarrekeningen 2014 en 2015 en de daarin opgenomen voorstellen .

Niet alleen nemen onze opdrachten toe waardoor we een hogere omzet kunnen genereren, ook is meer budget beschikbaar om de benodigde professionaliseringsslag te kunnen maken binnen de organisatie en zo de cliënten beter te kunnen begeleiden in alle fasen van proces binnen Betere Buren BV en om ze zo "klaar te stomen" voor de arbeidsmarkt of anderszins.

- **Voorstel 5: De gemeenteraad voor te stellen om het Dagelijks Bestuur van Betere Buren op basis van hoofdstuk 20 lid 1 van de statuten toestemming te verlenen tot het vaststellen van de begroting 2018.**

#### **Toelichting (indirecte) resultaten financieel**

Naast de directe financiële resultaten, zoals hiervoor benoemd, zijn er ook indirecte financiële resultaten:

#### **WMO**

In 2014 is door het College van B&W besloten om een voorliggende voorziening te creëren binnen de WMO door een was- en strijkservice te gaan opzetten binnen Betere Buren BV en de dienstencheques hiervoor af te schaffen in casu een sterfhuisconstructie ervan te maken. Door deze Wmo-taak bij Betere Buren neer te leggen boeken we als gemeente een win-win-win: WMO compensatie + re-integratieplek voor mensen met een uitkering + terugdringing uitgaven WMO.

Doordat we geen nieuwe klanten meer cheques geven en Betere Buren per klant op jaarbasis maximaal € 780 betalen, sparen wij uit. We hoeven namelijk niet meer het hoge tarief ad € 1.560 per klant uit te geven, omdat we voor een andere formule gekozen hebben.

De besparing wordt behaald doordat de kosten van de was- en strijkservice bij Betere Buren ongeveer gelijk zijn aan hetgeen de dienstencheques de gemeente kosten.

Bij de start werd uitgegaan van 30 nieuwe klanten per maand, waarmee een besparing van € 200.000 gerealiseerd zou kunnen worden. Deze groei was in 2014 echter niet zo sterk:

- Eind **2014** maakten nog geen 50 cliënten gebruik van de service en dit betekende slechts een besparing voor de gemeente op van zo'n € 13.000);
- In **2015** hadden we 117 cliënten die 3520 was- en strijkbeurten lieten uitvoeren. Dit betekende een besparing voor de gemeente van zo'n € 35.000;
- In **2016** kwam de groei er goed in en realiseerden we bijna een verdubbeling van de omzet. Het klantenbestand steeg naar 172 en het aantal was-en strijkbeurten kwam uit op bijna zeventuizend en de besparing voor de gemeente bedroeg zo'n € 66.000. Bij de berekening van de besparing zijn wij steeds uitgegaan van de kosten van de participatiecheques in 2014 van € 28,35. Als de gemeente hiermee was doorgegaan kan het zo zijn dat deze kosten hoger waren geworden waardoor de besparing nog groter zou zijn.

Gezien het vorenstaande moeten we concluderen dat de win-win-win situatie zoals deze door de gemeente is voorzien is gerealiseerd, echter met een langere opstart en het een succesvolle voorliggende voorziening is geworden. De financiële besparingen voor de gemeente zijn substantieel en structureel te noemen, de PW-clianten hebben een ontwikkelplek en de WMO-klanten krijgen de compensatie.

#### **WSW**

Door Betere Buren wordt een 'groenploeg' van WOZL ingehuurd. De kosten van inhuur van deze ploeg zijn hoger dan de waarde van het werk dat zij voor de gemeente Brunssum leveren.

De detachingsvergoedingen die aan WOZL betaald worden, dragen er echter toe bij dat de

opbrengsten van WOZL stijgen, waardoor de bijdrage van de gemeente Brunssum aan WOZL lager wordt. In feite is hier sprake van communicerende vaten!

Naast de financiële opbrengst, heeft deze aanpak ook een maatschappelijke opbrengst: mensen uit de doelgroep van de WSW leveren een bijdrage aan het leefbaarder maken van de gemeente. Tevens ontstaan er bij het uitvoeren van deze werkzaamheden ontwikkelplekken voor de PW-clënten. Hiermee kunnen we vorm geven aan de ontwikkelopdracht die bij Betere Buren ligt en kunnen mensen uit de PW-doelgroep gericht werkervaring opdoen en/of een opleiding volgen die kan leiden tot uitstroom naar een (betaalde) baan.

### **PW**

Uit de jaarverslagen van ISD BOL blijkt dat het cliëntenbestand van ISD-BOL de afgelopen jaren een dalende tendens laat zien. Per 31-12-2014 bedroeg het bestand (WWB en IOAW) 951, 31-12-2015 bedroeg het bestand 944 en per 31-12-2016 nog 912. Op deze manier werd in 2016 een overschot op de uitkeringsgelden (BUIG) behaald van € 498.566.

Als deze trend doorzet is een daling onder de 900 cliënten realiseerbaar. Deze trend staat haaks op de landelijke trend, waarbij de bijstandspopulatie stijgende is.

Nu kan niet gesteld worden dat deze resultaten sec bereikt worden door de inzet van Betere Buren. Wél zijn wij er van overtuigd dat deze resultaten bereikt worden door een goed functionerende en sluitende keten. Een keten van professionele organisaties en professionals die middels samenwerking en afstemming er voor zorgen dat geen mensen onterecht een uitkering krijgen of hier onnodig lang gebruik van hoeven te maken. Betere Buren heeft zich in de afgelopen jaren bewezen als onmisbare schakel in deze keten.

### **Maatschappelijk**

Naast financiële opbrengsten, direct en indirect, zijn er ook maatschappelijke opbrengsten. Zoals bij de doelgroep WSW reeds werd aangegeven heeft de inhuur van groenploegen van WOZL een maatschappelijke meerwaarde. Ook de activering van PW-clënten heeft een maatschappelijke meerwaarde. Burgers van Brunssum zien dat bijstandsccliënten 'meedoen naar vermogen'.

Tevens zien de inwoners in hun buurt dat PW-clënten een bijdrage leveren aan de leefbaarheid in hun wijk. Ook initiatieven als het sneeuwruimen bij verzorgingstehuizen en het verrichten van werkzaamheden bij verkiezingen en parade dragen hiertoe bij.

#### **c. Betere Buren in 2017**

Het jaar 2016 heeft in het teken gestaan van professionalisering van de organisatie, optimaliseren van de infrastructuur van Betere Buren, de intensivering van de samenwerking met ISD BOL en het verbreden van het netwerk ten behoeve ontwikkelplekken en werkzaamheden.

Door de groei van het aantal klanten voor de was- en strijkservice is de huisvesting voor deze werksoort uitgebreid en is geïnvesteerd in meer machines. Daarnaast is de capaciteit

mede geborgd door mensen vanuit de PW die bij Betere Buren in traject zaten een tijdelijk aanstelling binnen de organisatie te geven zodat ze zijn uitgestroomd uit de uitkering. Ten behoeve van het sorteren en bezorgen van folders is een werkruimte gerealiseerd, de werkplaats is verbeterd en er is gestart met de inrichting van een gesloten magazijn. Tevens is er een opleidingslokaal/vergader ruimte gerealiseerd, waar met name taalcursussen worden gegeven.

Inmiddels is, na een pilotperiode, de functie van WP-consulent ISD BOL en Trajectbegeleider Betere Buren samengevoegd in de functie van Ontwikkelcoach die kandidaten tijdens het volledige proces van in-, door- en uitstroom begeleid. Hiervoor zijn 3 consultants van ISD BOL aan de organisatie van Betere Buren toegevoegd om op de locatie aan de Boschstraat intensief bezig te kunnen zijn met het ontwikkelproces van de kandidaten.

Betere Buren is lid geworden van netwerkorganisaties zoals b.v. Sprinc. Tevens is de samenwerking met het WSP geïntensiveerd. E.e.a. heeft ertoe geleid dat (lokale) ondernemers de organisatie hebben leren kennen en weten waarvoor Betere Buren staat. Diverse werkgevers hebben externe ontwikkelplekken gerealiseerd waarbij mensen in traject al dicht bij de arbeidsmarkt ontwikkeld kunnen worden.

Binnen het bedrijf Betere Buren zijn voor werknemers en cliënten diverse mogelijkheden om opleidingen te volgen. Enkele voorbeelden zijn;

- Hovenier 1 en Hovenier 2 opleiding via Citaverde;
- Diverse specialistische opleidingen via Citaverde: o.a. Bosmaaien, Motorzagen, Veilig werken langs de weg, VCA (Veiligheid, Gezondheid en Milieu) en Flora en Fauna wetgeving;
- HACCP opleiding (voedselveiligheid en hygiëne);
- Groepstraining van de werkbegeleiders;
- Cursus "Ik en de Ander" voor medewerkers in traject via bureau van Dormalen;
- Nederlandse taal voor medewerkers in traject met een taalachterstand;
- Heftruckchauffeur en vrachtwagenchauffeur.

### **Inhoud ontwikkeltraject Betere Buren**

Belangrijkste onderdeel voor de PW-doelgroep bij Betere Buren is het ontwikkeltraject dat deze cliënten doorlopen. Het ontwikkeltraject bestaat uit 3 fasen:

- **Instroom**

Deze fase staat in het teken van activering en oriëntatie en duurt maximaal 3 maanden. Middels werkzaamheden in het groen, wassen/strijken en schoonmaak wordt de afstand tot de arbeidsmarkt en de gewenste invulling van het leer-/werktraject vastgesteld. In deze fase wordt uitgezocht hoe het met de werknemersvaardigheden gesteld is. Kan iemand op tijd komen, een hele dag werken, wordt er gezag aanvaard, kan men samenwerken, etc.

- **Doorstroom**

In deze fase, die maximaal 15 maanden duurt, wordt middels het uitvoeren van werkzaamheden aan de werknemersvaardigheden gewerkt en is er ook aandacht voor eventuele problemen op de leefgebieden (denk hierbij o.a. aan schulden en huisvestingsproblemen). In het begin worden deze werkzaamheden zoveel mogelijk bij Betere Buren verricht, naarmate de ontwikkeling voorspoedig verloopt, wordt er steeds meer gebruik gemaakt van externe ontwikkelplekken. Dit zijn plekken bij samenwerkingspartners (zoals Balanz, Emma SF, WOZL Kabelbomen), maar ook bij reguliere werkgevers wanneer deze de benodigde begeleiding kunnen bieden. In deze fase is het ook mogelijk dat opleidingen of certificeringen ingezet worden.

- **Uitstroom**

In deze fase ligt de nadruk op de mogelijkheden van plaatsing op de arbeidsmarkt en wordt gewerkt aan sollicitatievaardigheden, presentatie, etc. Tevens vindt in deze fase oriëntatie op de arbeidsmarkt plaats en wordt de samenwerking met Team Werk en de Banenmakelaar van ISD BOL en het Uitstroomteam Brunssum (waarover later meer) gezocht. Wanneer de cliënt uitontwikkeld is (arbeidsfit) vindt de formele overdracht naar Team Werk van ISD BOL plaats.

De uitstroomfase duurt maximaal een half jaar.

Om cliënten de mogelijkheid te bieden om zich optimaal te kunnen ontwikkelen is een diversiteit aan werkzaamheden nodig. Zoals eerder al aangegeven is Betere Buren steeds meer op zoek naar externe ontwikkelplekken, mits deze passen binnen de kaders en randvoorwaarden zoals die bij Betere Buren geboden worden. Op deze manier wordt voor cliënten de uiteindelijk stap naar de reguliere arbeidsmarkt steeds makkelijker. Zolang er nog onvoldoende zicht op de (on)mogelijkheden van de cliënt is, dienen de werkzaamheden nog zoveel mogelijk binnen de beschermde werkomgeving van Betere Buren plaats te vinden.

Hiervoor zijn de volgende initiatieven ontwikkeld:

- **Onderhoud speelvoorzieningen en diverse overige werkzaamheden**

In 2016 is gestart met het onderhoud van de gemeentelijke speelvoorzieningen door medewerker(s) van Betere Buren. Tevens werden door deze medewerker(s) nog diverse andere werkzaamheden voor de gemeente uitgevoerd.

- **Bezorgactiviteiten**

Betere Buren verzorgt voor de gemeente Brunssum de verkiezingspost. Medio 2016 is de gemeente Brunssum gestopt met de Stadskrant. Om dit te compenseren is Betere Buren een samenwerking met een externe opdrachtgever aangegaan, van wie inmiddels meerdere structurele opdrachten ontvangen zijn.

Daarnaast wordt er voor ISD BOL dagelijks post opgehaald en afgeleverd tussen Landgraaf en Brunssum en wordt er post tussen de afdeling Openbare Ruimte aan de Boschstraat en het gemeentehuis aan het Lindeplein opgehaald en bezorgd.

- **Groenwerkzaamheden**

Vanaf 2015 zijn de groenploegen overgenomen van WOZI, bestaande uit WSW-medewerkers, die het regulier onderhoud van het gemeentelijke groen uitvoeren. Dit is productiewerk en betreft geen ontwikkeltrajecten. Betere Buren BV krijgt voor de uitvoering van deze opdrachten een vergoeding van de gemeente Brunssum. Betere Buren BV betaalt voor deze medewerkers een detachingsvergoeding aan WOZL. Deze detacheringen worden op groepsbasis of op individuele basis afgesproken.

- **Lunches in wijken**

In juni 2016 is Betere burens gestart met lunches in de wijk. In eerste instantie in het Hammerhoes en van af 10 januari 2017 ook in de Hoeskamer in de Egge.

- **Diagnose Onderbanken**

Sinds 2015 worden cliënten uit Onderbanken binnen Betere Buren gediagnostiseerd. De cliënten uit Onderbanken die aldaar een ontwikkeltraject gaan doorlopen, volgen de instroomfase (maximaal 3 maanden) bij Betere Buren. Vervolgens worden ze met een diagnoserapport en vervolgadvis overgedragen aan de gemeente Onderbanken.

- **Erkend leer-/werkbedrijf Groen, Schoonmaak en Schilderen**

Betere Buren BV heeft de officiële erkenning verworven om te functioneren als erkend leer-/werkbedrijf voor groen, schoonmaak en schilderen. Dit heeft de afgelopen jaren geleid tot meer opdrachten en dus meer omzet. Momenteel wordt gewerkt aan een uitbreiding van de erkenning op het gebied van horeca. Hiermee kunnen de kansen op een baan voor mensen in een ontwikkeltraject vergroot worden.

- **Taal- en fietscursus**

In de afgelopen jaren werd er steeds vaker geconstateerd dat deelnemers aan het ontwikkeltraject bij Betere Buren een dermate grote taalachterstand hebben dat uitstroom naar de reguliere arbeidsmarkt bijna onmogelijk is. Tevens werd geconstateerd dat diverse deelnemers niet kunnen fietsen, hetgeen hun mobiliteit en uitstroomkansen beperkt.

In samenwerking met het Arcuscollege is er in 2016 gestart met een aanvullende taalcursus ('Ook wij doen mee').

Tevens heeft Betere Buren in 2017 samen met Veilig Verkeer Nederland een traject uitgewerkt, waarbij statushouders leren fietsen. Dit traject is niet alleen beschikbaar voor cliënten van Betere Buren, maar ook voor nieuwe statushouders die een inburgeringstraject volgen.

- **Wijkteams**

In het verleden zijn er afspraken gemaakt over de zogenaamde leegloopuren die in voorkomende gevallen gebruikt zouden kunnen worden voor werkzaamheden tegen een gering tarief bij wijkteams. In 2016 is dit op zeer beperkte schaal op één plek nog mogelijk geweest.

Daarnaast wordt Betere Buren steeds vaker gevraagd voor ondersteuning bij projecten in de wijk zoals ondersteuning bij beheerdersactiviteiten in de buurthuizen, leveren van

medewerkers bij fototentoonstellingen in een wijk, toezicht, gecombineerd met kleine werkzaamheden, bij sportvelden, toezicht op jeugd tijdens vakantieactiviteiten, ondersteuning bij aanleg en onderhoud van groenvoorzieningen bij activiteitencentra etc..

- **Scootmobielservice, diversen**

Betere Buren heeft naast de voornoemde activiteiten ook nog diverse andere kleine werkzaamheden en services te bieden, bijvoorbeeld de scootmobielservice. Mensen kunnen via de WMO een scootmobiel huren via Betere Buren. Deze wordt dan op afspraak aan huis afgeleverd en ook weer opgehaald. Maar ook het ophalen van oud ijzer is een service. Burgers moeten zelf oud ijzer naar het milieupark brengen. Als extra service kan dit door Betere Buren worden geregeld. Hierover zijn in 2016 afspraken met RD4 gemaakt. Daarnaast worden medewerkers ook ingezet bij het incidenteel verwijderen van graffiti.

- **Fietsenherstelwerkplaats**

Bij Betere Buren worden de fietsen verzameld die in de gemeente Brunssum gevonden worden en waarvan niet vastgesteld kan worden dat deze gestolen zijn. De fietsen worden 4 maanden in opslag gehouden.

Na die periode wordt binnen de fietsenherstelwerkplaats gekeken of ze te verkopen zijn. Indien hiervoor kleine reparaties nodig zijn dan worden deze binnen de werkplaats gedaan. Is het niet rendabel om de fietsen te herstellen dan worden er eventueel bruikbare onderdelen van af gehaald en de rest wordt verschroot of via oud ijzer afgevoerd. Daarna worden ze via het servicepunt/winkel te koop aangeboden. Ook doet Betere Buren onderhoud en reparaties voor particulieren. Hiervoor is een ontwikkelplek ingericht voor mensen vanuit de PW.

Voor de begeleiding is een gekwalificeerde medewerker van WOZL in dienst die tevens beheer van het magazijn doet. Daarnaast wordt er nog gekeken naar de samenwerking in een project van Leergeld Parkstad.

- **Inzet leegloopuren in winterperiode t.b.v. afdeling Beheer**

De medewerkers van Betere Buren kunnen in de winterperiode worden ingezet bij de gladheidsbestrijding bij bijvoorbeeld scholen, verzorgingstehuizen en verenigingsgebouwen. Dit is mogelijk omdat in de winterperiode meer "leegloopuren" voorhanden zijn dan in het voorjaar wanneer de grijs/groen ploeg vol aan de slag moet.

Ook voor 2017 zijn concrete afspraken gemaakt met het Rode Kruis Brunssum over de gladheidsbestrijding bij de verzorgingstehuizen in Brunssum.

Daarnaast zijn weer afspraken gemaakt met de Bosgroep over werkzaamheden en activiteiten die door Betere Buren kunnen worden uitgevoerd in en rondom het Schutterspark.

- **Klussenwerk particulieren, mantelzorg**

Betere Buren BV is en blijft pro actief bezig om zelf omzet te genereren naast de opdrachten die via de gemeente lopen. Dit mag tot een percentage van 20% van de omzet. Deze



werkzaamheden houden vooral klussenwerk in voor particulieren, variërend van kleine klussen in en rondom de woning, tot tuinonderhoud, huishoudelijke hulp, schilderwerk etc..

In het verleden was er sprake van zogenaamde participatiecheques die hiervoor ingezet konden worden. Deze zijn echter in 2016 afgeschaft. De gemeente heeft hier gedeeltelijk in voorzien door het uitdelen van cheques aan mantelzorgers voor klussen die door Betere Buren uitgevoerd kunnen worden.

- **Servicepunt Betere Buren**

In de zomer van 2016 is het Servicepunt Betere Buren verhuisd naar een nieuwe locatie in de Kerkstraat, op nummer 318. De aanpassing, verbouwingen en verhuizing zijn nagenoeg volledig door kandidaten in traject uitgevoerd.

Op deze nieuwe locatie komt meer de nadruk te liggen op het geven van informatie over waar Betere Buren voor staat en wat zij kunnen betekenen voor de inwoners van Brunssum. Daarnaast blijft het Servicepunt de aanleverplek voor o.a. herstelwerkzaamheden voor het Naaiatelier, voor de Was & strijk en voor fietsreparaties. Mensen uit de doelgroep kunnen hier voor een gering bedrag kleding, kleine meubels, speelgoed en opgeknapte fietsen kopen.

### **Samenvattend**

In de afgelopen periode is er een breed pakket aan werkzaamheden ontstaan, waardoor voor de ontwikkeltrajecten van PW-cliënten voldoende diversiteit aan werkzaamheden voorhanden is.

#### 4. Betere Buren 2017–2021

##### a. **Ontwikkelingen doelgroep**

Sinds de invoering van de PW, is de instroom in de WSW afgesloten en is er alleen nog maar toegang tot de Wajong voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikte jongeren. Dit heeft er toe geleid dat de doelgroep van de PW een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft. Tevens leiden de verbeterde economische omstandigheden er toe dat er steeds minder mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt in de PW instromen.

Deze ontwikkelingen maken een andere inrichting van het ontwikkelproces bij Betere Buren noodzakelijk. Was het eerder de doelstelling om cliënten binnen een termijn van maximaal 2 jaar naar de arbeidsmarkt te begeleiden, is en wordt de dienstverlening steeds meer gericht op mensen met een arbeidsbeperking.

In de PW zijn dit cliënten met een loonwaarde van 30–80%. De PW biedt voor deze doelgroep nieuwe instrumenten, zoals loonkostensubsidies, jobcoaching en de no-riskpolis. Begeleiding van deze cliënten naar de arbeidsmarkt vergt een ander soort dienstverlening. Niet alleen bij het WSP en ISD BOL, maar zeker ook bij Betere Buren.

Het ontwikkeltraject bij Betere Buren is inmiddels aangepast op de nieuwe doelgroep, dient echter nog verder ontwikkeld te worden. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van bedrijven die van oudsher ingericht zijn voor deze doelgroep (denk aan Emma, Balanz, Kabelbomen), maar ook aan de zorgpartners uit de WMO. Organisaties als Levanto, Radar en SGL hebben ook veel ervaring met deze doelgroep.

Hiervoor is de gemeente Brunssum reeds in 2015 gestart met de pilot 'Werk is de beste zorg'. Hierin wordt met onze partners in Werk en Zorg een additioneel arrangement uitgewerkt voor met name de doelgroep 'arbeidsmatige dagbesteding/beschut werk'. Middels dit traject worden cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt voorbereid op een ontwikkeltraject bij Betere Buren. Onderdeel van deze pilot is overdragen van kennis over de doelgroep van begeleiders van de zorginstellingen naar de ontwikkelcoaches van Betere Buren. In eerste instantie worden hiervoor de begeleiders van de zorginstellingen betrokken bij het traject bij Betere Buren.

Het moge duidelijk zijn dat door de steeds 'zwaarder' wordende doelgroep van Betere Buren, de doelstellingen (35% stroomt uit naar een reguliere baan) bijgesteld moeten worden. De verwachting is dat steeds meer cliënten uiteindelijk aangewezen zullen zijn op vrijwilligerswerk en andere vormen van participatie. De doelstelling zal dan ook steeds meer overgaan in het verhogen van de loonwaarde en 'Meedoen naar vermogen', niet toevallig het credo van de PW.

##### b. **Ontwikkelingen gemeente Brunssum**

De invoering van de 3 D's heeft niet alleen gezorgd voor uitbreiding van de afdeling Zorg, de relatie met ISD BOL is ook veranderd en verandert nog steeds. Zo zijn we als gemeente op zoek naar een optimale manier om de integrale toegang Sociaal Domein verder vorm te geven. Momenteel vindt dit met name plaats op operationeel niveau maar in onze optiek is een stevigere organisatorische inbedding in onze gemeentelijke organisatie noodzakelijk.

Het idee hierbij is dat de Maatwerkers van onze eigen afdeling en de consultants van ISD BOL integraler gaan opereren.

Anderzijds hebben we vorig jaar binnen Betere Buren én in samenwerking met ISD BOL de pilot "Van Trajectbegeleider en Consulent naar Ontwikkelcoach" uitgevoerd, inhoudende dat consultants van ISD BOL hun werkzaamheden binnen Betere Buren hebben verricht. De ervaringen zijn zodanig dat de functies van 'Trajectbegeleider Betere Buren' en 'Consulent ISD BOL' zijn samengevoegd tot de nieuwe functie 'Ontwikkelcoach' bij Betere Buren.

Beide ontwikkelingen zorgen er in ieder geval voor dat we te maken krijgen met taak- en personele verschuivingen vanuit ISD BOL naar de gemeentelijke organisatie en Betere Buren. Verder speelt natuurlijk het herindelingsvraagstuk. Inmiddels is duidelijk dat Onderbanken, Nuth en Schinnen per 1 januari 2019 gaan fuseren en zich daarbij v.w.b. de ISD-taken richten op Kompas. En alhoewel een en ander nog niet geheel duidelijk is, bevindt ook de andere partner binnen de GR ISD BOL (Landgraaf) zich in een herindelingstraject waarvan de einddatum voorzover nu bekend ook op 1 januari 2019 ligt. Mocht dit realiteit worden, dan rijst uiteraard de vraag of ISD BOL op eerdergenoemde datum nog als een zelfstandige entiteit bestaat of dat het Brunssumse deel opgaat in de gemeentelijke organisatie.

Aan de andere kant van het gemeentelijke spectrum doen zich ook met name binnen de afdeling Openbare Ruimte een aantal ontwikkelingen voor die een heroriëntatie noodzakelijk maken. Zo hebben we binnen die afdeling te maken met een steeds vergrijzender personeelsbestand dat ook fysieke beperkingen met zich meebrengt. De vraag rijst dan ook langzamerhand of het in het kader van een leeftijdsbewust personeelsbeleid niet slimmer en handiger is de eigen medewerkers te ontwikkelen in de aansturing van medewerkers, zodat ze hun vakkennis kunnen overdragen. Dit betekent feitelijk ook een integratie van Betere Buren in de gemeentelijke organisatie.

Last but not least speelt de inwerkingtreding van de 'Wet normalisering rechtspositie ambtenaren' op 1 januari 2020. Vanaf dat moment is er geen rechtspositioneel verschil meer tussen medewerkers van de Betere Buren BV en de gemeente, waarmee dit geen argument meer is om Betere Buren niet te integreren in de gemeentelijke organisatie.

### **c. Ontwikkelingen ISD BOL**

Zoals hiervoor al werd aangegeven hebben de regionale ontwikkelingen ook invloed op inrichting en wellicht zelfs bestaansrecht van ISD BOL.

Bij de decentralisaties (3 D's) hebben de gemeenten Brunssum en Landgraaf besloten om de toegang tot het Sociaal Domein integraal op te pakken, dus inclusief de PW. Dit betekent dat (op termijn) taken vanuit ISD BOL overgeheveld worden naar de integrale toegang(steam) van de gemeenten.

Tevens hebben de gemeenten de visie dat men het onderdeel re-integratie/participatie zoveel mogelijk zélf ter hand wil nemen. Hierdoor wil men met name efficiënt en effectief gebruik maken van de integraliteit in het Sociaal Domein (dwarsverbanden met Jeugd en WMO).

Deze overheveling van taken is reeds in 2015 gestart en wordt in 2017 verder geïntensiveerd. In dit kader zijn er op dit moment al consultants van ISD BOL als Ontwikkelcoach werkzaam bij Betere Buren en zullen op termijn ook Werkconsultanten hun werkzaamheden bij Betere Buren gaan verrichten.

De ontwikkelingen bij WSP Parkstad hebben er toe geleid dat inmiddels één Banenmakelaar van ISD BOL bij WSP Parkstad werkt en dat de andere zijn werkzaamheden vanuit het Uitstroomteam Brunssum verricht.

#### **d. Ontwikkelingen WOZL**

##### **De gevolgen van de Participatiewet voor de Wsw**

Met ingang van 2015, het moment dat de Participatiewet (PW) is ingevoerd, is de WSW voor nieuwe instroom gesloten. Deze wet betreft vanaf die datum een zogenaamde sterfhuisconstructie. Met ingang van 2015 vallen alle personen met een afstand tot de arbeidsmarkt onder de PW. De zorgplicht van gemeenten voor de bestaande WSW-populatie blijft bestaan; zij behouden hun rechten en plichten. De WSW-wachtlIJst is met de invoering van de PW komen te vervallen. Personen op de wachtlIJst vallen terug op hun betreffende uitkerende instantie (sociale dienst of UWV).

Met de sluiting van de WSW voor nieuwe instroom, gaat tevens een efficiency korting gepaard op de subsidiegelden WSW. Dit betekent dat het voor de gemeente Brunssum nóg belangrijker wordt om onze zorgplicht voor de SW-populatie zo efficiënt als mogelijk in te richten. De huidige uitvoerder van de WSW, WOZL, redt het niet om de uitvoering van de WSW te realiseren met de daarvoor bestemde rijksbudgetten. De afgelopen periode heeft WOZL de tekorten teruggedrongen, maar nog steeds leggen de gemeenten aanzienlijke bedragen uit eigen middelen bij op de uitvoering van de SW in Brunssum, oplopend van € 1.382.000 in 2017, € 1.904.000 in 2018, € 2.167.000 in 2019, tot € 2.331.000 in 2020.

Hieruit is de vraag gerezen of, indien de gemeente Brunssum de WSW in eigen gelederen ('stand alone') zou uitvoeren, dit niet kostenefficiënter is. Voor dit vraagstuk is in 2016 de business case 'Stand alone versie SW & doorontwikkeling Betere Buren' afgerond. Op basis van deze business case is geadviseerd om, op basis van sec financiële afwegingen, niet zelfstandig de WSW te gaan uitvoeren. De business case leidt maximaal tot gelijke financiële resultaten als verwacht bij WOZL en de uitkeringskosten zouden niet terugverdiend kunnen worden. Daarnaast ontstaat er in het kader van de herstructurering van de WSW, in 2019-2020 een natuurlijk moment waarop het bestaansrecht van de GR WOZL op de bestuurlijke agenda zal staan.

De gemeente Brunssum heeft in haar visie ten aanzien van Betere Buren, als stip op de horizon gezet dat Betere Buren en de gemeentelijke organisatie in de toekomst één zullen zijn. Het ligt derhalve in de lijn der verwachtingen dat, indien de gemeente Brunssum ervoor kiest om de WSW in eigen gelederen vorm te geven, dit onder Betere Buren gebeurt.

Omdat er sinds 1 januari 2015 geen instroom meer plaatsvindt in de Wsw, betekent dit dat het aantal Wsw-ers op basis van natuurlijk verloop geleidelijk zal gaan dalen. Ieder jaar zijn er daardoor om en nabij de 6% minder werkplekken nodig. Eind 2015 waren er nog (inclusief begeleid werken) 493 werkplekken nodig, in 2019 is dat gezakt naar 400. Ook daarna zakt het aantal Wsw-ers verder met gemiddeld 5% tot 6% per jaar. Dit biedt echter ook kansen en dan met name voor PW-cliënten die de opengevallen plekken van WSW-ers kunnen invullen. Uit eerdere onderzoeken is naar voren gekomen dat rond 2019 het aantal WSW-ers bij WOZL dermate gedaald is dat heroverweging van de inrichting en toekomst van WOZL aan de orde zal zijn.

Deze realiteit zorgt er voor dat rond die tijd de optie van een stand alone uitvoering van de Wsw in Brunssum weer actueel wordt:

- Het roept de vraag op of, hoe en op welk niveau er een stabiele organisatie kan worden neergezet. Een stabiele organisatie zou bijvoorbeeld ontstaan wanneer een combinatie wordt gemaakt met dienstverlening voor de nieuwe doelgroepen van de PW. Dat kan bijvoorbeeld door Beschut Werken via Betere Buren te gaan organiseren, bijvoorbeeld in de groen/grijs opdracht. Het is ook een optie om via Betere Buren afspraken met de huidige inleners van de Wsw te maken voor bijvoorbeeld detachering van nieuwe instroom.
- De organisatie die wordt neergezet zal dusdanig flexibel moeten zijn dat die kan meebewegen met de krimp van de Wsw (evt naar het stabiele niveau uit de vorige bullit). De nieuwe stand alone organisatie zou dat bij voorkeur beter moeten kunnen dan het huidige WOZL, of zoals gezegd minder noodzaak hiervoor moeten hebben doordat de organisatie wordt ingezet voor nieuwe doelgroepen.
- Het zorgt (net als bij WOZL overigens) voor een uitdaging om het werk en opdrachten steeds zo te organiseren dat opdrachtgevers wel hun opdrachten bij de uitvoeringsorganisatie blijven neerleggen.
- Het zorgt (net als bij WOZL) voor de uitdaging dat relatief productieve Wsw-ers eerst uitstromen, waardoor steeds minder leidinggevende functies en functies voor professionals door Wsw-ers kunnen worden ingevuld.
- Het biedt kansen om alles op alles te zetten om zo lang mogelijk de plekken met een positief bedrijfsresultaat (groen, detacheringen) ingevuld te houden met Wsw-ers en de plekken met een negatief bedrijfsresultaat versneld af te bouwen. Dit is overigens ook de strategie van WOZL.

Een andere optie is het uitbesteden van de uitvoering van de WSW aan derden. In de afgelopen jaren hebben reeds meerdere externe partijen informeel kenbaar gemaakt dat zij mogelijkheden zien om de WSW voor de gemeente Brunssum uit te voeren.

Het uitbesteden van de uitvoering van de WSW aan een externe partij (anders dan de GR WOZL) brengt risico's met zich mee, zoals:

- Het uitbesteden van de uitvoering SW aan een derde (commerciële) partij, anders dan een verbonden partij/gemeenschappelijke regeling betekent regieverlies ten aanzien van de SW-populatie. De gemeente heeft dan immers geen zeggenschap over de bedrijfsvoering van de betreffende partij, alsook niet ten aanzien van de

bedrijfsstrategie. Er is daarmee ook geen regie ten aanzien van de sociaal-maatschappelijke component bij werken met deze doelgroep.

- Een commerciële partij is minder flexibel dan een publieke partij in die zin dat bij een commerciële partij het winstbelang voorop staat en een publieke partij kan het personeel inzetten waar het op dat moment het hardst nodig is.
- Zij willen waarschijnlijk ook graag alle uitvoerende opdrachten van de gemeente incorporeren. Dat brengt ze in een soortement van monopolie positie die uiteindelijk niet in het belang van de gemeente is.
- Betreffende partijen hebben naast een MVO-belang, tevens een commercieel belang. Afspraak met klanten dienen te worden nagekomen en er dient winst te worden gemaakt. Dit kan in specifieke situaties haaks staan op het MVO-belang.
- Indien werknemers terugvallen door onvoldoende functioneren of door andere afvloeiingsregelingen zal de externe partij deze mensen dienen op te vangen c.q. te herplaatsen.
- Wij zien nog geen externe partijen die ingericht zijn op alle problematiek die voor komt binnen de SW-populatie.
- Leegloop voor externe partij in wintermaanden.
- Uitstroom WSW kan slechts beperkt worden gecompenseerd door nieuwe instroom vanuit de PW.

#### **e. Ontwikkelingen Parkstad**

Zoals eerder al aangegeven spelen er in Parkstad allerlei fusieprocessen. Zo hebben de gemeenten Nuth, Schinnen en Onderbanken besloten om te fuseren en speelt ook de mogelijke fusie van Heerlen en Landgraaf.

Onderdeel van de fusie van de gemeente Onderbanken is dat de gemeente Nuth geëist heeft dat de gemeente Onderbanken zijn sociale dienst door ISD Kompas laat uitvoeren. Dit betekent dat de gemeente Onderbanken de GR ISD BOL gaat verlaten. Een eventuele fusie Heerlen/Landgraaf zal er naar verwachting toe leiden dat de gemeente Landgraaf ook de GR van ISD BOL gaat verlaten en zijn sociale dienst door de gemeente Heerlen gaat laten uitvoeren.

De kans is dan ook reëel dat de ontwikkelingen in Parkstad er op korte termijn toe leiden dat de gemeente Brunssum zich zal moeten beraden over de uitvoering van de sociale dienst. Dit zal ook gevolgen hebben voor de inrichting van Betere Buren dat wellicht in de toekomst de sociale dienst van de gemeente Brunssum wordt. Welke onderdelen hierbij betrokken worden zal afhangen van de inrichting van de integrale toegang bij de gemeente Brunssum en de verdere ontwikkelingen op het gebied van het samenvoegen van back-office diensten op de schaal van Parkstad.

#### **f. Ontwikkelingen Betere Buren**

##### **Betere Buren belangrijkste speler in de doorstroomfase**

Vanaf 2017 zal de ketensamenwerking ten aanzien van werk, participatie en inkomen in Brunssum nog concreter worden. Deze keten, oftewel het toeleidingsproces van bijstandsgerechtigden richting (bij voorkeur) de arbeidsmarkt, kunnen we nader

onderscheiden in het proces van Instroom, Doorstroom en Uitstroom, kortweg ook wel het IDU-proces genoemd (zie ook onderdeel 3.c.).

Betere Buren krijgt, als partner in deze ketensamenwerking, een steeds belangrijkere positie in de Doorstroom-fase. Ook wordt het belang van Betere Buren groter als we kijken naar de overgang van Doorstroom naar Uitstroom, alsook in de Uitstroomfase. Hier komen we later in dit hoofdstuk op terug bij de vorming van de resultaatverantwoordelijke uitstroomteams.

ISD BOL ziet de doelgroep Participatiewet toenemen in kwantitatieve zin, maar zij erkent ook dat de doelgroep complexer wordt; er spelen vaak meer en moeilijkere problemen waardoor de doelgroep in kwalitatieve zin zwaarder wordt (zie ook onderdeel 4.a.). Dit is een gevolg van de sluiting van de WSW en de gedeeltelijke sluiting van de Wajong. Kansrijke Brunssumse inwoners weten de weg naar de arbeidsmarkt vaak op eigen kracht en met weinig ondersteuning te vinden. We zien de zogenaamde doelgroep 30–80% loonwaarde echter groeien. Dit heeft tot gevolg dat Betere Buren zich verder zal moeten voorbereiden om deze doelgroep in de Doorstroomfase van adequate ondersteuning te kunnen voorzien.

### **Screening doelgroep participatie binnen Betere Buren**

De gemeente Brunssum heeft de stip op de horizon gezet dat de gehele doelgroep met een loonwaarde van 30–100% wordt begeleid door Betere Buren. Dit willen wij uiterlijk in 2020 gerealiseerd hebben. In 2017 zal hiertoe gestart worden met een screening van dat deel van de doelgroep PW dat vrijwilligerswerk verricht naar vermogen.

Doelstelling is om het aandeel cliënten met een loonwaarde 30–80%<sup>1</sup> dat deelneemt aan een ontwikkeltraject bij Betere Buren te laten toenemen.

Om dit te kunnen realiseren zal geleidelijk het Brunssumse aandeel W/P consultants van ISD BOL overgaan naar Betere Buren.

Voor de doelgroep met een loonwaarde van 80–100% zal gekeken moeten worden in hoeverre de sollicitatietrainingen en workshops die ISD BOL nu voor deze doelgroep organiseert vanuit Betere Buren ingezet kunnen worden. Deze ontwikkeling zal in samenwerking met ISD BOL en gemeente Brunssum nader uitgewerkt moeten worden, waarna een gefaseerde implementatie zal volgen.

### **Deelname in het resultaatverantwoordelijke uitstroomteam WSP**

Vanaf 2017 nemen de ontwikkelcoaches van Betere Buren plaats in het resultaatverantwoordelijke uitstroomteam. Voor gemeente Brunssum is er één zo'n team samengesteld, bestaande uit een afvaardiging van Betere Buren, ISD BOL en het WSP Parkstad. Dit team (Uitstroomteam Brunssum) zal de resultaten, zoals vastgelegd in de 'SLA Brunssum WSP 2017', over 2017 gezamenlijk moeten gaan neerzetten.

---

<sup>1</sup> Voorbeeld: 80% loonwaarde wil zeggen dat een medewerker 80 producten in een uur kan maken waar een regulier medewerker er 100 kan maken op een reguliere arbeidsplaats.

## **Ontwikkeltraject Betere Buren toegespitst op logistiek & transport sector**

Om uitvoering te geven aan de motie 'Extra impuls toeleiding cliënten richting arbeidsmarkt', met het oog op het Convenant VDL Nedcar, maar ook vanwege voorziene tekorten in de logistiek en de transport sector, is Betere Buren in 2016 gestart met het inrichten van een ontwikkeltraject gericht op de sector transport en logistiek. Middels dit specifieke ontwikkeltraject zorgt Betere Buren ervoor dat de personen die geselecteerd zijn voor dit traject, een stapje voor hebben wanneer zij arbeidsfit zijn en klaar zijn om te solliciteren.

## **Slimme verbindingen leggen**

Betere Buren zal verder gaan met het leggen van slimme verbindingen. Hierbij kan gedacht worden aan het meer gebruik maken van de bestaande infrastructuur van gemeente Brunssum. Een voorbeeld hiervan is een verdere samenwerking tussen de gemeentelijke afdeling Openbare Ruimte en de werkzaamheden die Betere Buren in opdracht van de gemeente Brunssum uitvoert.

Verder wordt de omslag naar het steeds meer inzetten van externe ontwikkelplekken verder ingezet. Hiervoor zijn reeds geruime tijd afspraken met bedrijven die gewend zijn om met mensen uit de doelgroep te werken, zoals Emma, Balanz en WOZL Kabelbomen, maar zullen ook steeds meer 'gewone' werkgevers benaderd worden om als samenwerkingspartner van Betere Buren te gaan fungeren.

## **g. Omvang van het bedrijf Betere Buren**

Het aantal mensen dat werkzaam is bij Betere Buren, wisselt omdat dit afhankelijk is van het aantal deelnemers vanuit de PW. Aangezien de instroom vanuit de PW voor het merendeel bestaat uit 'nieuwe' cliënten, wisselt dit sterk. Afhankelijk van jaargetijde en economische omstandigheden stromen er veel of weinig mensen in de PW.

Begin 2017 zijn de volgende doelgroepen en aantallen werkzaam bij Betere Buren:

- 19 medewerkers in dienst van de BV

Deze medewerkers zijn in de uitvoering, begeleiding, administratie en management werkzaam. Van deze 19 hebben 4 medewerkers een dienstverband voor onbepaalde tijd.

- 67 WSW-ers gedetacheerd bij Betere Buren

De helft maakt deel uit van een groepsdetachering die werkzaamheden in de Openbare Ruimte uitvoert. De rest van de WSW-ers is verdeeld over de overige werkzaamheden en in administratie en begeleiding.

- gemiddeld tussen de 80 en 100 PW-clianten in een ontwikkeltraject bij Betere Buren;
- 3 Ontwikkelcoaches van ISDBOL met een taakopdracht werkzaam bij Betere Buren en 1 Ontwikkelcoach met een tijdelijke arbeidsovereenkomst;
- gemiddeld tussen de 10 en 15 statushouders werkzaam op een Inburgeraars Participatie Plek.

## **Betere Buren vanaf 2018**

In 2016 is veel geïnvesteerd om de kwaliteit van de medewerkers die een spilfunctie vervullen binnen Betere Buren in de bedrijfsvoering en de begeleiding van cliënten op peil te krijgen. Tijdens dit proces is gebleken dat niet iedereen middels trainingen, coaching en/of



scholing te ontwikkelen is om zijn taken en verantwoordelijkheden binnen een professionele organisatie, met een steeds moeilijker wordende doelgroep, uit te voeren. Daarom hebben er al diverse personele wisselingen plaats gevonden en zal er ook naar de toekomst toe nog geïnvesteerd moeten worden in een beter toegeruste personele organisatie. Dit betekent met name dat we nog verder zullen investeren in werkleiding, zodat ook de toekomstige doelgroep de juiste aandacht en begeleiding krijgt om zich verder te kunnen ontwikkelen. Om een adequate ontwikkeling van mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt vorm te geven zullen er nieuwe werksoorten moeten worden aangeboord. Denk hierbij aan zeer eenvoudig, laagdrempelig werk. Ook hiervoor is een ander soort werkleiders nodig dan in de huidige bezetting te vinden is. Een en ander betekent dat er op personeel vlak zowel op gebied van kwaliteit als capaciteit geïnvesteerd zal moeten worden.

## **h. Noodzakelijke aanpassingen in 2017:**

### **h.1. Aanpassing statuten:**

In diverse presentaties aan de raad zijn we er steeds van uitgegaan dat de statuten belemmerend zouden werken voor de bedrijfsvoering van de BV. Het ging hierbij hoofdzakelijk om artikel 20 waarbij beschreven wordt welke besluiten van het bestuur aan voorafgaande goedkeuring van de algemene vergadering onderworpen zijn. Voortschrijdend inzicht heeft er toe geleid dat er wat dat betreft geen aanpassing van de statuten noodzakelijk is, of dat dit i.v.m. vastlegging in het Burgerlijk Wetboek niet mogelijk is.

### **h.2. Aansluiten P&C Brunssum**

Bij de overname van het werkbedrijf gemeente Brunssum van WOZI door de gemeente Brunssum, zijn in de nieuwe statuten van Betere Buren BV ook bepalingen opgenomen met betrekking tot de begroting en de jaarrekening.

In artikel 20 lid 1, het laatste gedachten-streepje is de bepaling opgenomen dat het dagelijks bestuur toestemming nodig heeft van het algemeen bestuur voor de vaststelling van de begroting van de BV. Bij deze bepaling zijn geen data opgenomen wanneer deze toestemming en vaststelling moet plaatsvinden. Dit vergt dus nadere uitwerking van of door de BV.

Aangezien wij een “verbonden partij” zijn van de gemeente Brunssum – de gemeente is 100% aandeelhouder van de BV – is het raadzaam en logisch om aan te sluiten bij de P&C cyclus van de gemeente en de cyclus die zij in acht nemen voor alle verbonden partijen op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Dit betekent voor Betere Buren BV dat zij de begroting voor enig dienstjaar voor 15 april van het jaar T-1 moet indienen bij de gemeente. Voor 2019 moet de begroting dan op 15 april 2018 bij de gemeente worden aangeboden ter goedkeuring. Dit op basis van de eigen statuten. Andere verbonden partijen moeten de stukken aanbieden voor een zienswijze.

Op grond van artikel 21 lid 2 van de statuten dient de jaarrekening van Betere Buren BV vóór 1 juni van het daaropvolgende jaar door de Algemene vergadering van aandeelhouders te worden vastgesteld. Dit betekent dat de jaarrekening 2016 voor 1 juni 2017 door de Raad

moet worden vastgesteld. De Raad kan dit verlengen met 6 maanden naar 1 december 2017 in dit voorbeeld.

De gemeente Brunssum heeft binnen haar P&C cyclus nog een moment in het jaar, de zogenaamde programmarapportage, om de begroting bij te stellen. Voor 2017 is deze gepland in de raadsvergadering van oktober. De voorbereiding hiervoor begint al voor de zomervakantie. Voor Betere Buren BV betekent dit dat als zij iets willen melden aan de gemeenteraad zij er voor moeten zorgen dat deze informatie uiterlijk in week 24 bij de gemeente binnen is. De beleidsinhoudelijke ambtenaar zal dan zorgdragen dat deze info in de programmarapportage wordt opgenomen.

### **h.3. Resultaatverplichting**

De resultaatverplichting ligt binnen Betere Buren enerzijds op het gebied van ontwikkeling van PW-cliënten om te komen tot een hogere participatiegraad en anderzijds op het uitvoeren van commerciële opdrachten uit de markt.

Betere Buren spant zich in om de afstand tot de arbeidsmarkt van cliënten te verkleinen en hun daarmee naar vermogen in de maatschappij te laten participeren. Dat kan middels een betaalde baan, maar ook op bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk.

De ontwikkeling wordt vormgegeven door opleidingen, trainingen en diverse werkervarings- en ontwikkelplekken.

Met betrekking tot het uitvoeren van commerciële opdrachten mag Betere Buren 20% van zijn omzet uit dit soort opdrachten halen. Denk hierbij aan klussen, groen aanleg en onderhoud, fietsenherstel etc., belangrijke werkzaamheden voor de diversiteit aan ontwikkelmogelijkheden voor de PW-cliënten.

Op dit moment wordt tussen de 5 en 10% van de omzet uit commerciële opdrachten gehaald. Hier zit in elk geval nog een mogelijkheid tot groei in, waarbij wel meteen een koppeling gemaakt dient worden naar de capaciteit en kwaliteit van het personeel met een dienstverband of een detachering vanuit de WSW bij Betere Buren. Tevens dient hierbij ook steeds aandacht te zijn voor het aspect van 'verdringing'.

### **h.4. Financiering en liquiditeit**

Zoals u bekend voert Betere Buren BV voor en namens de gemeente taken uit in het kader van de Participatiewet. De doelstelling van het mensontwikkelbedrijf Betere Buren BV is het ontwikkelen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar de reguliere arbeidsmarkt. Het bedrijf groeit gestaag omdat men tevens regulier werk van de gemeente overneemt, zoals o.a. groenonderhoud, het opruimen van hondenpoep en de was- en strijkservice. Dit leidt ertoe dat het bedrijf moet investeren in materieel en in de locatie waar men zit.

Deze investeringen werden voor de overname van de BV door de gemeente voorgefinancierd door WOZL. Na de overname in het 1<sup>e</sup> kwartaal van 2014 vindt deze financiering plaats middels een rekeningcourant krediet bij de BNG via het raamcontract van de gemeente.

Door het door het Rijk ingevoerde schatkistbankieren voor gemeenten, leidt deze tot nu toe gevolgde methode tot een onevenwichtigheid in het saldo van de gemeente. Om dit

probleem op te lossen bestaat de mogelijkheid binnen uw Treasurystatuut, art 3.1, om de jaarlijkse kapitaalbehoefte van Betere Buren BV te financieren via een (renteloze) lening van de gemeente als het een "Publieke taak" betreft. Hiervan is bij Betere Buren BV sprake. Dit blijkt uit uw raadsbesluit in het kader van de vaststelling van economische activiteiten in het algemeen belang als bedoeld in artikel 25h Mededingingswet. In dit raadsbesluit van 23 september 2014 is Betere Buren BV aangewezen als zo'n activiteit (verseon 2014/495824).

Vanuit financiële optiek en om economische redenen is het voor Betere Buren BV, en dus ook voor de gemeente Brunssum, voordeliger als Betere Buren BV het (rollend) materieel, zoals auto's, busjes, hondenpoepreiniger, etc., niet leaset maar aankoopt en jaarlijks afschrijft. Een leasemaatschappij is altijd duurder door een hogere rente en een opslag voor hun diensten.

Een ander voordeel van financiering door de gemeente via geldleningen is dat de gemeente goedkoper geld kan lenen op de geldmarkt dan Betere Buren BV bij een commerciële bank.

Momenteel loopt de financiering nog via de rekening courantverhouding met de gemeente en vindt financiering plaats via de lopende liquiditeiten. Dit alles past binnen de door de gemeenteraad vastgestelde kaders.

Overigens is dit alleen van toepassing zolang Betere Buren een BV is. Mocht de Raad besluiten om van Betere Buren een gemeentelijke afdeling te maken, is dit niet meer aan de orde!

- **Voorstel 6: Indien de noodzaak ontstaat om investeringen te plegen binnen het bedrijf Betere Buren BV en dit uitdrukkelijk past binnen de vastgestelde financiële en budgettaire kaders van de vastgestelde begroting van Betere Buren BV en hiervoor externe financiering noodzakelijk is in de vorm van een geldlening, zullen wij uw gemeenteraad een voorstel hiertoe voorleggen.**

## **h.5. Governance**

### **Onderzoek naar de BV of de alternatieven daarvoor**

Zoals in het begin van deze nota reeds werd aangegeven was de start van Betere Buren een hectische periode. Mede vanwege het faillissement van Licom en de overname van WOZL, was er bij de overname in feite geen andere optie dan het oprichten van een eigen BV. In onze toelichtingen en presentaties is reeds uitvoerig ingegaan op de beperkingen die het construct van een BV met zich meebrengt. In de paragrafen hiervoor is dat ook al naar voren gekomen. De vraag is nu of de omstandigheden zodanig zijn gewijzigd, waardoor de rechtsvorm BV of een andere rechtsvorm niet meer passend is om onze doelstellingen te bewerkstelligen.

Gewijzigde omstandigheden zijn een andere keten in de benadering (met WSP) en een andere rol voor Betere Buren, de regiefunctie als gemeente in plaats van als bestuurder, de betere afstemming (zonder twee petten) binnen een organisatie (de gemeente). Maar ook de regionale ontwikkeling/herindelingen waardoor de samenwerking met regiogemeenten er anders gaat uitzien en de verantwoordelijkheid voor de drie D's en het

daardoor opzetten van een integrale toegang (o.a. intensivering samenwerking met ISD BOL en de afdeling Zorg.

Bij de keuze voor een BV (in plaats van een andere rechtsvorm) is ook gekeken naar de mogelijkheid dat je een BV makkelijk kunt vervreemden. Als we de regie echter zelf strak in de hand willen houden, zullen we niet willen gaan vervreemden.

Ten aanzien van de opdrachten geldt dat de BV 80% van haar opdrachten moet verkrijgen van de gemeente zelf, wil er nog sprake zijn van quasi-inbesteden. Als gemeentelijke afdeling zal de gemeente als rechtspersoon dan op de markt komen met diensten die zij verricht. Daarbij gelden dezelfde regels ten aanzien van inbesteden.

In onze regio zijn ook lokale werkbedrijven opgericht, waarbij de overweging van de rechtsvorm eveneens gemaakt is:

### Heerlen

De gemeente Heerlen heeft als onderliggende structuur voor een belangrijk deel van het ontwikkelproces gekozen voor de zogenaamde overheidsstichting met twee ambtenaren als bestuurder. Deze stichting is eigendom van de gemeente. Deze stichting kan kandidaten in dienst nemen. In Heerlen gebeurt dat in de regel alleen op tijdelijke basis gedurende twee jaar. In die twee jaar worden kandidaten arbeidsfit gemaakt voor het reguliere bedrijfsleven. Kandidaten ontvangen gedurende deze periode het minimum loon. De meeste werkzaamheden bestaan uit gemeentelijke opdrachten. Het voordeel van deze constructie is dat er wel loon uitbetaald kan worden terwijl er geen ambtelijke CAO geldt. De stichting "hangt" min of meer onder de afdeling participatie en wordt ambtelijk (binnen de kaders die B&W stellen) aangestuurd.

### Landgraaf

De gemeente Landgraaf heeft in het verleden gekozen voor een privaatrechtelijke stichting. In 2016 heeft de gemeenteraad van Landgraaf voor hun werkbedrijf gekozen voor een publiekrechtelijke structuur (gemeentelijke afdeling), met als belangrijkste argumenten:

- De uitvoering van de Participatiewet is een primaire taak van de gemeente;
- Inbedding in de gemeentelijke organisatie voorkomt BTW problematiek;
- Inbedding in de gemeentelijke organisatie maakt het veel gemakkelijker om:
  - aansluiting met andere onderdelen van het sociale domein via de wijkteams te garanderen;
  - een goede governance te borgen;
  - de werkprocessen van ISD BOL te integreren;
  - ondersteunende faciliteiten te leveren.

### Sittard-Geleen

De gemeente Sittard-Geleen overweegt om de uitvoerder van de WSW, VIXIA, gedeeltelijk onder te brengen bij de sociale dienst van de gemeente (dus ook een gemeentelijk organisatie onderdeel).

### Opties gemeente Brunssum

Voor de verdere structuur vanaf 2018 zijn er op basis van verwachte ontwikkelingen de volgende alternatieven mogelijk:

#### A. Handhaven huidig construct Betere Buren BV

##### Voordelen:

- Er behoeven geen andere administratieve en bestuurlijke wijzigingen te worden doorgevoerd;
- De bij Betere Buren aangestelde medewerkers vallen niet onder de ambtelijke arbeidsvoorwaarden.

##### Nadelen:

- De Raad wordt jaarlijks geconfronteerd met het construct van verbonden lichaam dat afwijkend handelend optreedt en gevraagd hierover te besluiten;
- De Raad is niet bekend en vertrouwd met de positie en verantwoordelijkheden als aandeelhouder van een verbonden lichaam; "onbekend maakt onbemind";
- De huidige verhouding aandeelhouders (raad) en het toezicht werkt verwarrend. Er bestaat nu soms het beeld dat er met dubbele petten gekeken wordt naar de BV;
- Flexibiliteit op sturing, dienstverlening en bedrijfsvoering van het totale Sociale Domein moeilijker.

#### B. De activiteiten onderbrengen in een gemeentelijke afdeling. De vennootschap Betere Buren kan dan worden opgeheven

##### Voordelen:

- Er is geen sprake meer van een apart verbonden lichaam dat voor al zijn activiteiten onder toezicht van de gemeente valt;
- De verwarring omtrent de verhouding aandeelhouders (raad) en het toezicht en daarmee het beeld dat er met dubbele petten gekeken wordt naar de BV verdwijnt;
- Wordt door de Raad gevoeld als een verlichting van haar werkzaamheden;
- Onderdeel van integrale P&C cyclus binnen de gemeente;
- Synergie effecten met diverse gemeentelijke afdelingen;
- Integrale toegang en incorporatie ISD BOL eenvoudiger te verwezenlijken. Bestuur en ambtelijke aansturing straks weer vanuit één punt grip op dienstverlening/bedrijfsvoering sociaal domein.

##### Nadelen:

- De eigen identiteit van Betere Buren en de zichtbaarheid van haar inspanningen en doelstellingen verdwijnt;
- Meer medewerkers in ambtelijke dienst.

- C. De activiteiten en bestuur onderbrengen in een gemeentelijke afdeling en de overige medewerkers plaatsen bij een commerciële personeelsdienst (bijvoorbeeld: Driessen of Wiertz of landelijkste uitzendorganisatie). De vennootschap Betere Buren kan dan worden opgeheven.

Voordelen:

- Idem onder B.
- Er is geen eigen verbonden lichaam meer nodig.

Nadelen:

- Idem onder B.
- De detacheringsvergoedingen bij deze organisaties zullen hoger zijn dan de huidige personeelskosten bij Betere Buren BV.

Toekomstige governance

Rondom de toekomstige organisatiestructuur van Betere Buren zal door het college een voorstel uitgewerkt worden dat vóór het eind van dit jaar ter besluitvorming aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd. In dit voorstel zullen in ieder geval de volgende onderwerpen uitgewerkt worden:

- de visie op Betere Buren;
- de positie van Betere Buren in de gemeentelijke organisatie;
- de positie van Betere Buren in het sociaal domein;
- de rol en positie van Betere Buren bij de uitvoering van de Participatiewet;
- de rol van de gemeenteraad bij het bedrijf of de afdeling Betere Buren.

**i. Tijdpad**

In de visienota 'Betere Buren 2013–2017 Van Buurtbeheer naar Mensontwikkeling' zijn de doelstellingen voor die periode opgenomen:

- A. De afstand tussen vraag en aanbod aan de onderkant van de arbeidsmarkt te verkleinen en hiermee de participatiegraad te vergroten (=Mensontwikkeling);
- B. Nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid creëren;
- C. Uitvoering geven aan de Participatiewet;
- D. Social return on investment (SROI) verhogen;
- E. Civil Society en sociale cohesie versterken;
- F. Materiële en immateriële leefomgeving in stand houden;
- G. Kosten opneemberegelingen WSW, PW, WMO en de transitie rondom 4D's zoveel mogelijk beperken.

Voor het realiseren van de doelstellingen en daarmee de visie, voorzag de nota in een tijdpad van 5 jaarschijven:

- 2013: overname door gemeente Brunssum en besluitvorming 3 D's;

- 2014: stabiliseren en bestendigen;
- 2015: uitvoering geven aan PW in integraal Sociaal Domein;
- 2016: groeien en verder doorontwikkelen;
- 2017: groeien en verder doorontwikkelen, voorbereiding visie na 2017.

Sommige doelstellingen zijn reeds bereikt of daar wordt permanent aan gewerkt:

- A. Aan de mensontwikkeling en verhogen van de participatiegraad wordt permanent gewerkt;
- B. Er is en wordt nog steeds nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid gecreëerd;
- C. De PW wordt uitgevoerd;
- F. Er wordt nog steeds gewerkt aan het in stand houden van de (im)materiële leefomgeving;
- G. De kosten van regelingen en transitie 4D's worden zoveel mogelijk beperkt.

Aan andere is doelstellingen is (nog) onvoldoende of niet gewerkt:

- D. Social return on investment (SROI) verhogen;
- E. Civil Society en sociale cohesie versterken.

Met name aan het versterken van de civil society en sociale cohesie in Brunssumse wijken is Betere Buren in de afgelopen jaren onvoldoende toegekomen. Vanuit de visie moet de inzet van Betere Buren wijk- en buurtgericht zijn. Hierbij moet aansluiting gezocht worden bij de wijksteunpunten om op deze manier de integrale werkwijze te versterken en ontschotting te bewerkstelligen.

Voor de komende periode heeft realisering van deze doelstelling hoge prioriteit!

Wanneer we de hiervoren beschreven ontwikkelingen en doelstellingen in beschouwing nemen komen we voor de komende jaren tot het volgende tijdpad:

- 2017: Groeien en doorontwikkelen;
- 2018: Nieuwe inrichting uitvoering PW;
- 2019: (Nieuwe) inrichting uitvoering WSW;
- 2020: Herijking doelgroep en doelstellingen;
- 2021: Stabiliseren en bestendigen.

Toelichting:

2018: herindelingen, ontwikkelingen ISD BOL, WSP, Betere Buren en gemeente Brunssum;

2019: ijkmoment vanuit de business case 'Stand alone versie SW & doorontwikkeling Betere Buren';

2020: toekomst WSW, Beschut Werk, maatschappelijke participatie, 'Meedoen naar vermogen'.

## 5. Voorstellen

Middels deze visienota leggen wij de gemeenteraad de volgende voorstellen ter besluitvorming voor:

- **Voorstel 1:** De gemeenteraad te verzoeken de Jaarrekening 2014 van Betere Buren BV vast te stellen en het dagelijks bestuur decharge te verlenen (zie ook pagina 8).
- **Voorstel 2:** De gemeenteraad te verzoeken de Jaarrekening 2015 van Betere Buren BV vast te stellen en het dagelijks bestuur decharge te verlenen (zie ook pagina 8).
- **Voorstel 3:** De gemeenteraad voor te stellen om het resultaat 2015 toe te voegen aan een nieuw te vormen algemene reserve voor het opbouwen van weerstandsvermogen en deze te maximaliseren op 6% van de exploitatie zijnde € 120.000,-- (zie ook pagina 9).
- **Voorstel 4:** De gemeenteraad voor te stellen om het Dagelijks Bestuur van Betere Buren op grond van artikel 21 lid 2 van de statuten 6 maanden uitstel te verlenen, tot 1 december 2017, voor het aanbieden van de gecontroleerde jaarrekening 2016 (zie ook pagina 9).
- **Voorstel 5:** De gemeenteraad voor te stellen om het Dagelijks Bestuur van Betere Buren op basis van hoofdstuk 20 lid 1 van de statuten toestemming te verlenen tot het vaststellen van de begroting 2018 (zie ook pagina 9).
- **Voorstel 6:** Indien de noodzaak ontstaat om investeringen te plegen binnen het bedrijf Betere Buren BV en dit uitdrukkelijk past binnen de vastgestelde financiële en budgettaire kaders van de vastgestelde begroting van Betere Buren BV en hiervoor externe financiering noodzakelijk is in de vorm van een geldlening, **zullen wij uw gemeenteraad een voorstel hiertoe voorleggen (zie ook pagina 26).**
- **Voorstel 7: vervallen.**



## 6. Nawoord

Wanneer we terug kijken op de afgelopen vier jaar kunnen we constateren dat er veel gebeurd is. Niet alleen bij de gemeente Brunssum en Betere Buren, maar ook in de wereld om ons heen.

Oorzaken hiervan zijn met name het veranderde rijksbeleid en de daarmee gepaard gaande verschuiving van verantwoordelijkheden en opgelegde bezuinigingen richting gemeenten. Tevens heeft dit er toe geleid dat de problemen en uitdagingen waar wij als gemeente en onze ketenpartners voor gesteld worden veel ingewikkelder zijn en worden.

De bemiddeling van de PW-doelgroep wordt steeds complexer en daarmee wordt er ook steeds meer gevraagd van de uitvoerders in de keten.

Voor de gemeente Brunssum is Betere Buren de belangrijkste partij in deze keten. De manier waarop Betere Buren bij de oprichting is ingericht, voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. Wellicht dat ook de vorm waarvoor bij de oprichting gekozen is (de BV) niet meer bij de huidige ontwikkelingen past.

Middels deze nota hebben wij gepoogd een beeld te schetsen van de ontwikkelingen in de eerste 4 jaren sinds de oprichting van de BV Betere Buren. Tevens hebben wij de actuele ontwikkelingen beschreven en de manier waarop wij daarop gaan inspelen.

In deze nota schetsen wij op welke manier Betere Buren in de komende jaren toegerust kan worden om de uitdagingen waarvoor wij als gemeente Brunssum staan adequaat op te pakken.

Het moge echter duidelijk zijn dat het sociale domein en zeker de PW en de keten die daarbij betrokken is, volop in beweging is. Het is dan ook een illusie om te verwachten dat wij hiermee voor de komende vijf jaar uitontwikkeld zijn.